

SEMINARIUM VARADIENSIS

Anul IX
Numărul
42 (68)
MAI
2013

Realizat de Seminarul Teologic Greco-Catolic „Sfinții Vasile, Grigore și Ioan”, Oradea

Învierea lui Isus (meditație)

Cel răstignit și îngropat a înviat și este viu pentru totdeauna, Domn și Stăpân al vieții și al morții, liber de orice determinism. Misterul Învierii lui Isus este misterul oricărei libertăți umane veritabile.

În această meditație vom considera misterul învierii tocmai sub acest aspect al libertății.

Credința creștinilor în învierea lui Isus, nu este rezultatul unei constatări directe, cu examinări și procese verbale: căci nu e vorba de reanimarea unui cadavru, ca, de pildă în cazul învierii lui Lazăr.

La această înviere nu se așteptau nici apostolii, nici cei mai apropiați credincioși ai lui Isus. De aceea, îndată după ce Isus își dă suflul, ei se grăbesc să-L înmormânteze. Iar a treia zi, femeile milostive, nu se duc la mormânt pregătite ca să-L constate învierea, ci să-L înbălsămeze ca pe orice mort de rând.

Descurajați, apostolii îl cred mort pentru totdeauna. Și chiar atunci când le apare li se pare că este un duh, o nălucă.

Ei nu pot uita tragedia de pe Golgota. Și totuși ei vor depăși această dificultate și vor crede în înviere.

Învierea va fi pentru ucenicii lui Isus un eveniment care nu trebuie separat de Patimile și Crucea lui Isus, deoarece Paștile Învierii Sale sânt tocmai triumful Crucii Sale.

Episodul din drumul spre Emaus este foarte semnificativ în această privință. Mai întâi, ochii celor doi ucenici erau „opriți ca să nu-L cunoască”. De cine erau opriți? De falsa lor închipuire despre Mesia, de mitul iudaic, care aștepta un Mesia revanșard și triumfalist: „Noi nădăjduiam că acesta va restabili împărăția lui Israel”, zic ei. Ochii lor sufletești erau deci orbi; Isus le deschide acești ochi, ca să înțeleagă Scripturile, după care Hristos trebuia să pătimească și prin Patimă să se glorifice.

Și prin aceste destăinuiți Isus face ca inimile lor să ardă în incandescența harului. Dar, în realitate, abia la „frângerea pâinii adică la reproducerea Patimii L-au recunoscut”. (Lc 24,30-31).

În același timp viziunea lui Isus dispare și ochii trupului își cedează funcțiunea ochilor inimii (Ef 1,18). Ei nu-L vor vedea de acum cu ochii trupului ci cu ochii credinței, căci adevărul cuprins în apariția lui Isus, le va

apare în toată claritatea lui, numai după dispariția lui căci apariția lui sensibilă era numai un semn al prezenței învierii lui, un simbol văzut al transfigurării Lui prin înviere. Dar învierea e un adevăr mai presus decât simbolul ei.

Iată ce trebuie să faci ca să poți crede în Înviere: să înlături scandalul Crucii, să nu vezi în suferințele lui Isus și în moartea Lui un obtacol în calea învierii ci să vezi tocmai în aceste suferințe și moarte, dovda învierii, dovda mântuirii.

Moartea lui Isus nu e o catastrofă, pe care o repară învierea. Isus nu învie și nu devine un biruitor al morții și stăpân al vieții în ciuda morții Sale, ci tocmai prin moartea sa. Căci Scriptura, Profeția, ni-L arată exact în această ipostază: „un om al durerilor”, dar al durerilor prin care biruiește.

Când la Rusalii prin deplina lumina a Spiritului Sfânt, Apostolii îl vor vestii pe Isus cel înviat nu vor mai fi scandalizați sau descurajați din cauza Patimei și morții Sale, ci tocmai această dificultate depășită, le va da certitudinea Învierii.

„Trebuia zic ei, ca El să sufere înainte de a intra în gloria învierii”. Sau, cum zice Sf. Pavel „Tocmai din cauza umilirii li pătimirii Sale, Dumnezeu L-a preamărit”(Fil2,9).

Pentru a afirma cu toată tăria, în fața conștiinței tale și în fața lumii întregi că „Hristos a înviat!” ai nevoie atât de impulsul harului, cât și de hotărârea ta de a-ți transforma viața și de a trăi în logica învierii.

Numai Spiritul Sfânt, lumina Rusaliiilor, ne dă credința Învierii. Căci El este acela care luminează și ne descoperă calea, traiectoria care vine, prin Isus de la Tatăl și se întoarce iarăși la Tatăl, trecând prin stațiunea Crucii.

Calea Crucii, calea suferinței și a purificării deschide drumul spre eliberare spre Înviere, spre mântuire. Dar numai Spiritul Sfânt, Harul divin, este acela care ne atrage și pe noi în acest circuit, prin care ne mântuim noi înșine împreună cu toți cei ce se mântuiesc.

Evanghelistul Ioan ne lămurește și mai bine acest adevăr. Pentru el, și pentru credința noastră Crucea nu este numai patimă și suferință, numai piroane și sulită, Ea este

(continuare în pag. 2)

în același timp și Înviere căci pe Cruce s-a glorificat Isus; crucea este și Înălțare, căci pe Cruce s-a înălțat Isus. Cruce cuprinde și coborârea Spiritului Sfânt pe care Crucea ni l-a dobândit.

Crucea este și nașterea Bisericii, căci semnele, Tainele ei principale: Botezul și Euharistia, izvorăsc odată cu Sângele și apa din coasta lui Isus, străpunsă de suliță.

Dumnezeu cel real, Dumnezeu Iubire, izvorul tuturor realităților, și-a format aici, în inima Celui Răstignit, un Centru, un focar din care iradiază iertare, iubire, viață și înviere.

Prin rana deschisă de suliță în Coasta lui Isus, noi avem acces la înțelegerea vieții, la rostul sau sensul ei și al tuturor lucrurilor lor, adică la iubirea Tatălui, căci Isus nici prin sine, nici prin Crucea Lui, nu ne oprește la El, ca la ceva definitiv, ci ne duce la Tatăl, la Acela care „e mai mare” decât El. Căci Centrul spre care tinde Isus este Tatăl, izvorul și scopul universului. Isus este putem spune patrocenic, așa cum trebuie să fim și noi.

Dar dacă misterul pascal, misterul Patimii și al Învierii, ar fi numai atât, adică numai o deschidere spre Dumnezeu Tatăl, atunci explicația noastră ca și credință ar fi „idealistă”, adică o alegorie, o idealizare. Dar dincolo de credința Apostolilor determinată de har și de Spiritul Sfânt, a existat și un eveniment, un fapt întâmplat aievea, care a determinat această credință în Înviere.

Apostolii erau prea decepționați: ei nu mai așteptau nici semne, nici dovezi ale Învierii și de aceea credința în înviere nu li se putea impune fără ca să fie determinată de un fapt, de un eveniment și acest eveniment este determinat de însuși Isus, care vine în întâmpinarea lor și li se arată, dar nu în forma în care era înainte, ci așa cum este acum după Înviere.

Până acum El era cuprins în spațiu și timp. Avea existență numai într-un anumit loc și în anumit timp. Acum, El este acela care cuprinde spațiul și timpul, căci Învierea îl pune într-un nou raport cu lumea: nu mai este numai aici sau acolo, ci pretutindeni.

Timpul omenesc își are și particularitatea sa, specificul său, care-l constrânge pe om să se închidă în egocentrismul său. Ca să fie cu adevărat liber, omul trebuie să depășească tendințele egocentrice și să intre în relație cu lumea. Moartea însă este aceea care întrerupe toate relațiile omului cu lumea.

Și deoarece corpul înviat nu mai este ferecat în egocentrismul său, nu mai este limitat în anumit loc și anumit timp, el se află în afara spațiului și timpului, mai universalizat decât universul întreg și contemporan dacă putem spune, așa cu veșnicia. Desigur că această transfigurare nu se face decât prin această transfigurare nu se face decât prin intervenția divină, prin lumina gloriei.

Atâta timp cât a fost pe pământ, întrupat, Isus și-a îngrădit libertatea Sa, și-a limitat-o la un anumit spațiu și timp. Prin înviere El își dobândește din nou libertatea și universalitatea.

Când, femeile venite la mormânt constată că Trupul lui „nu este aici”, că mormântul este gol în ciuda

pazei strașnice cu care a fost străjuit, este semn că viața a învins moartea și că istoria noastră nu mai e supusă legii păcatului și determinismului materiei.

Prezența particulară și limitată a lui Isus în lume așa cu era în cei 33 de ani ai vieții Sale pământești, devine după Înviere o prezență nelimitată și universală. Deja atunci, când era în trup, împreună cu apostolii Săi, Isus le spune că e mai folositor pentru ei ca El să plece, deoarece ne mai fiind aici sau acolo El va fi în tot locul.

Și toată pedagogia lui Isus, în cele 40 de zile de după înviere în care s-a arătat apostolilor, a fost aceea de a-i deprinde cu credința Învierii.

În episodul de la Emaus, după cum am văzut, când cei doi ucenici cred cu siguranță că Isus a înviat, El dispăre din fața lor. Mariei Magdalena cre vrea să-L cadă la picioare, îi spune „Nu te atinge de mine!” și-i dă misiunea de a vesti Învierea Lui fraților Săi, căci de acum înainte ea îl va găsi pe Isus tocmai în comunitatea „fraților săi”.

Când în sfârșit la înălțare, dispăre definitiv din viața ucenicilor Săi, aceștia sunt rugați să rămână privind în sus deoarece Isus ne-a asigurat că va rămâne cu noi în toate zilele până la sfârșitul vezurilor. (Fapte 1,11)

Diaconul Ștefan, în timpul martiriului său, exprimă, această nouă prezență a lui Isus prin afirmația că Dumnezeu său se află pretutindenea și că cerul e deschis pe verticala fiecărui credincios, oriunde s-ar afla el, și deasupra lui e Isus în postura de apărător, stând de-a dreapta Tatălui. (Fapte 10,7-5)

Aceasta e prezența lui Isus cel Înviat: o prezență universală. Pretutindenea unde este Tatăl, Isus se află de-a dreapta lui. Iar credința noastră străbate până acolo, unde Isus a fost făcut ca un „înainte mergător al nostru” (Ev 6,20).

Dar, în același timp, prezența lui Isus este personală și particulară în fiecare din ucenicii săi.

Iar prin credința în Isus cel înviat, și în unire cu El, creștinul se bucură de aceeași libertate care sfidează viața și moartea, spațiul și timpul, și toate obstacolele „căci nimic nu-l poate despărți de dragostea lui Hristos”(Rm.)

Prezența lui Isus cel înviat se manifestă în lume prin semne, prin sacramente. Aceste semne denotă în mod vizibil universalitatea lui Isus și o prezintă tuturor oamenilor și tuturor timpurilor, prin repetarea Liturgiilor și multiplicarea slujitorilor săi.

Preotul asigură prin slujire și credință, prezența Domnului, căci Cuvintele lui și gesturile lui sunt ale lui Isus, în numele căruia rostește cuvintele „Te iert și te dezleg...” și „Acesta este trupul meu...”

Iar prezența universală a lui Isus în lume devine particulară în fiecare om, în fiecare din noi, îndată ce-l primim pe Isus prin credință, prin sacramente, prin har și ne atașăm de El prin iubire, dezbrăcându-ne de omul cel vechi și îmbrăcându-ne cu omul cel nou, când putem spune cu Sfântul Pavel: „M-am răstignit împreună cu Hristos și de acum nu mai trăiesc eu, ci trăiește în mine Hristos”. Hristos cel care mă transfigurează și mă atrage și pe mine în înviere Lui.

DESPRE ICOANA BIZANTINĂ

Dacă icoana, are în final o vocație teologic-interpretabilă așa cum o recunoaște conciliul, atunci ea devine în vremuri mai puțin clare, legătura - un arc peste timp, o punte între o teologie primară, harismatică, deci lucrătoare, și una ultimă, academică. Așadar icoana ca și muzica sacră sunt reperele finale, jaloane, de care o geografie sacră ar trebui să țină cont. Se ne gândim la momentul pascal „În mormânt cu trupul, în iad cu sufletul, ca un Dumnezeu, în rai cu tâlharul și pe scaun împreună cu Tatăl și cu Spiritul ai fost Hristoase, toate umplându-le Cel ce ești necuprins” (tropar). Avem așadar trei momente, simultane, pe care doar icoana le poate diferenția vizual – oferind un ”timp” parcă, fiecărei stațiuni. Trei icoane simultane ale Învierii: Christos care” a intrat o dată pentru totdeauna în Sfânta Sfetelor nu cu sânge de țapi și viței, ci cu propriul sânge” Ev 9,11 – icoana Sfintei Treimi, unde Fiul își oferă sângele simbolizat printr-un potir așezat la mijloc, în fața proiectului de mântuire a Tatălui. La fel, avem binecunoscuta icoană a ”Coborârii la iad”, o icoană dinamică, unde coborârea însemnă până la urmă o înălțare a celor drepti din timpurile Vechiului Testament. Și în final, o a treia icoană, semnalată de Erminia lui Dionisie de Furna, foarte apropiată de ceea ce Biserica romană imaginează vizual în acest timp al anului: un Christ glorificat, purtător al steagului biruinței, se înalță din mormânt în surprinderea răvășită a străjerilor, care devin astfel, fără voia lor, primii martori ai Învierii. Dar mai avem o icoană, care așază timpul în albia lui, timpul își reia ”cronologia” am putea spune, pentru că acest moment devine o ocurență totală, un detaliu sinoptic al celor patru Evanghelii. Voi cita din Sf. Marcu: ”După ce a trecut sâmbăta, Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacob, și Salome au cumpărat miresme ca să vină și să-l ungă. Și *dis-de-dimineacă*, în *prima zi* a săptămânii, au ajuns la mormânt *când soarele răsărise ...*” – timpul e marcat total, prea multe detalii ca să scape unei viziuni iconologice ... e vorba de icoana ”Sfintele Femei la Mormânt”. Despre acest moment fixat vizual prin tradiția iconografică vom încerca să vorbim acum. Ca decriptare a simbolismului iconic, l-am ales pe părintele Scrima, un savuros și subtil teolog, prea puțin valorificat în discursul teologic al zilei. E vorba de un excurs pe care părintele, l-a făcut în efortul său de a articula, a contura chipul aproape instituționalizat în tradiția bizantină (un lucru la care Biserica noastră ar trebui să reflecteze îndelung!) a părintelui duhovnicesc/spiritual – într-o hermeneutică a urmei - văzută ca semnificantă și semnificativă, ca o prezență care se activează de abia după ”trecerea” părintelui spiritual, ca o deschidere ce se cere urmărită. Vom lua ca reper icoana închipuită de Rubliov, pe care Lazarev, a introdus-o în albumul dedicat iconografului, totul, *totuși* într-o interpretare a părintelui Scrima,

pasaj din *Timpul rugului aprins*:

”O icoană imensă în deschiderea ei; o icoană fără margini în înaintarea către orizonturile semnificate de uimitorul mormânt gol din mijloc. Un foarte riguros paralelipiped, ușor trapezoidal, sarcofagul participă încă pe jumătate la adâncimea insondabilă a gropii, a cavernei din temelii muntelui cosmic.

Peisajul – ca foarte adesea în pictura bizantină – are aici rolul unui veritabil personaj, al unui rezonator, și nicidecum pe acela a unui simplu cadru. Am putea spune chiar că designatura, misiunea de a încorpora un sens constituie un dat tradițional fundamental pentru iconografia orientală și bizantină a peisajului. Cu anumite caracteristici, evident, care disting pe marii creatori-vizionari, precum Rubliov.

Ceea ce se oferă aici privirii nu e numai peisajul unei grădini descrise mai mult sau mai puțin rapid de către martorii mormântului gol: e peisajul cosmic, redus la tensiunea polarizantă între hăul deschis în cavernă și sarcofagul care iese parcă din întunecimea lui. Bizară ca operație mecanică, această emergență face să răsară, odată cu ea, sensul metalogic al urmei. Fără lespede, descoperit, mormântul e locul central al icoanei: iar acest loc central e locul unei absențe. El semnifică absența definitivă, anihilarea a ceea ce pentru creatură era, până în acea clipă, absența absolută, absența fără remisiune, adică moartea. Acum, moartea e răsturnată și transformată, ea însăși, în absență

Martorii care înregistrează în mod diferențiat, nuanțat, această descoperire sunt, la dreapta mormântului, cele trei femei purtătoare de mir: trei siluete absolut vertiginoase de eleganță, de frumusețe, de împlinire deja, de transfigurare. Nu doar martore ale Învierii, ci cele care au văzut și au înțeles, pe care Învierii le-a patruns deja virtual. La stânga mormântului se află iarăși o absolut uimitare prezență: un înger înveșmântat în alb, așezat pe o perfectă sferă minerală. Ceea ce aproape nu mai are nevoie de interpretare; e imaginea însăși a circularității oprite. Mineralul constituie, după animal și vegetal, ultimul și în același timp primul element al manifestării. Dacă Paradisul era descris în registrul vegetal, Ierusalimul ceresc e pur giuvaer, mineral limpid. Adică mineral străbătut de lumină, înrudit cu lumina, asimilând lumina. Giuvaerul nu e altceva decât unirea paradoxală între piatră și strălucire. Îngerul stă deci pe această sferă de piatră, rezumând circularitatea manifestării și devenirea cosmică – convocate lângă mormânt ca pentru o împlinire. Chiar fără să mai cităm pe Platon și pe ceilalți greci, sfera ca imagine a perfecțiunii geometrice se împlinește aici prin proximitatea cu ceea ce trece dincolo de perfecțiune chiar: taina deschisă și neistovită: prezența transparând în absență; absența învăluind prezența.

(continuare în pag. 4)

(urmare din pag. 3)

Or, cu o mână discretă, elegantă, îngerul arată înspre mormântul gol unde apre *urma*: sub forma aceleiași țesături albe în care e învăluit și mesgerul. E giulgiul perfect intact, de care trupul nu s-a debarasat desfăcându-i alcătuirea, ci pur și simplu l-a străbătuț, pentru că el aparține deja lumii Învierii. Giulgiul care înfășura trupul realmente mort rămas ca urmă. Se fixează aici iconografic unul dintre sensurile tradiționale cele mai puternice, și nu totdeauna înțelese, pe care *urma* îl primește în căpul revelației christice, în metafizica Spiritului nou, aș spune, a Spiritului ce vine în lume, de data aceasta în manifestarea lui plenară.

Aș încheia acest scurt comentariu iconografic referindu-mă la desfășurarea aripilor îngerului, care reprezintă o geometrie puțin frecventă în tratarea temei Învierii. Ele sunt riguros îndreptate în sus, în poziția unui zbor oprit. Sigur că aripile acestea au ca funcțiune proprie zborul – nu în sens fizic, evident. Însă aici îngerul cu aripile desfășurate e, în același timp, așezat; el stă pe sfericitatea simbolică a cosmosului – ca un martor apropiat și acceptat al mormântului gol, al Învierii. Aici, mai mult decât în alte locuri, sunt ispitit să evoc sensul pe care îl posedă aripa. Nu sensul afectiv, dulceag, alegoric al zborurilor roze de *cherubini* și *putti*. Ci acel sens foarte riguros tradițional, prezent mai ales în creștinism și islam. Să ne aducem aminte de marele Sohrawardi, cu al său "Arhanghel împurpurat"; el vorbește despre murmurul, despre freamătul aripilor lui Gabriel. Parafrazând expresii și definiții tradiționale, vom spune că aripile angelice simbolizează comunicarea iradiantă a energiei divine. Aici, ele apar într-adevăr înrudite, în desenul lor, cu niște săgeți radiale, cu razele unui cerc.

Sper ca ceea ce urmează să nu cadă sub impresia unui "delir interpretativ"! Mărturisesc că am luat un mic raportor școlar și l-am dispus cum se cuvine pentru a măsura unghiurile făcute de aceste neașteptate aripi desfășurate. Centrul cercului fiind plasat în punctul median al feței îngerului, iar vârful aripilor situate ca puncte pe circumferință, mi s-a părut că găsesc – procedând cu multă grijă și geometrică rigoare – un unghi de 23 pentru aripa interioară și unul de 90 pentru cea exterioară. Sunt conștient de riscurile ascunse undeva în simptomele acestei benigne maladii iscate de fervoarea interpretărilor; mă încumet totuși să afirm că aripa exterioară designează simbolic zenitul, locul solstițial care desființează umbra, iar cealaltă indică înclinarea pe orbită a punctului vernal, adică echinocțiul. Aripile ar sugera așadar – acestea fiind spuse în treacăt și foarte modest, cu toate rezervele legitime, cerute de ușoara "febră" amintită - trecerea axului lumii de la înclinarea specifică condiției manifestate la rectitudinea zenitală a Învierii."

Andrei VUCU
Anul III

Seminarul Teologic Greco-Catolic "Sfinții Trei Ierarhi: Vasile, Grigore și Ioan", Oradea Exercițiile spirituale – aprilie 2013

FIDES EX AUDITU – Credința vine din ascultare
(Romani 10, 17)

În perioada 24.04.2013 – 26.04.2013, au avut loc *Exercițiile spirituale* organizate de Seminarul Teologic Greco-Catolic din Oradea, pentru toți seminaristii, exerciții ce s-au desfășurat în acest an la **Stâna de Vale**, un loc special ce nu doar creionează, ci colorează din plin imaginea primăverii trezite la viață.

Privite ca un moment al explorării deșertului, exercițiile spirituale au exprimat adevărate momente de împărtășire și de comuniune nu doar cu cel/cei de lângă noi, nu doar cu noi înșine, ci în mod special cu Dumnezeu Tatăl. Tocmai de aceea un punct cheie de incipit al acestor exerciții era înarmarea cu elementele fundamentale pentru a putea străbate acest deșert: tăcerea, simțirea prezenței Divine, posibilitatea de-a avea diferite momente de reflecție, rugăciunea cea mai profundă, provenită din izvorul cel mai pur, inima.

Conduși și îndrumați de către **Părintele Cristian Crișan** – Rector al Misiunii Greco-Catolice Române din Paris, precum și însoțiți de formatorii seminarului nostru, călătoria s-a prezentat una bogată în experiențe și mărturii relatate, predicarea Cuvântului lui Dumnezeu stând la baza reflecției personale ce avea să ne pregătească mai ales sufletește pentru Marea Sărbătoare a Învierii Domnului nostru Isus Cristos. Din anumite figuri emblematice precum fiul risipitor și tatăl milostiv, figura lui Zahau vameșul, Simon din Cirene am învățat că fiecare dintre noi putem să fim conștienți de faptul că în această viață putem trăi ca ființe vii ce-și desfășoară activitatea în copacul rugăciunii, în copacul pocăinței, în copacul credinței și al restituirii, în copacul iertării, precum și în copacul slujirii lui Dumnezeu, pentru ca Isus să poată erupe în mod spontan în noi **mântuirea**.

„Unele făgăduințe ale lui Dumnezeu nu se întâmplă imediat, tocmai de aceea între făgăduință și împlinire există uneori un timp de așteptare, DAR trebuie ținut cont de faptul că nimic nu îi este cu neputință lui Dumnezeu. Așadar SOLUȚIA este credința, încredințarea totală în Dumnezeu, care vine din ascultare. Astfel putem descoperi FIAT-ul pentru noi și întreaga lume, printr-o disponibilitate gratuită și continuă în fața lucrării Domnului în Biserica Sa.”

Mulțumim Bunului Dumnezeu pentru aceste momente de trăire și de har, precum și organizatorilor, celor ce ne-au însoțit îndeaproape pentru a putea pune accent cât mai bine pe modelul ISUS ce trebuie urmat!

Vlad-Traian HIRIȘ
Teologie Pastorală, Anul III

Din Pateric la sărbătoarea Sfinților Împărați Constantin și Elena

Despre împăratul Constantin, care s-a coborât din cer și a vorbit cu Paisie Pustnicul, despre care lucru auzind Ioan Colov, l-a scris spre folosul celor ce-l ascultă

Zis-a un oarecare dintre Sfinții Părinți, cei din Schit, că, i-a spus avă Ioan Colov, zicând: „Am vrut odată să merg să cercetez pe Paisie Sihastrul, fiindcă era cu puțință, ca, numai din privirea lui, să dobândesc dumnezeiescul har. M-am dus la dânsul și, mai înainte de a bate la ușa chiliei lui, l-am auzit vorbind înăuntru cu un om și, sfiindu-mă a bate, stam afară. Am făcut, însă, puțin zgomot, pe care auzindu-l, cinstitul Părinte a ieșit afară și, văzându-mă pe mine, bucurându-se, m-a îmbrățișat și m-a sărutat, și eu, asemenea, pe dânsul. Apoi, intrând în chilie și nevăzând înăuntru pe nimeni altul, nu mă dumiream și mă întrebam cine să fi fost, oare, acela ce, puțin mai înainte, vorbea împreună cu Părintele. Și priveam și într-o parte și într-alta, să văd pe cineva. Și el m-a întrebat: „De ce privești încoace și încolo și nu te dumirești, ca și când ai vedea vreun străin?”. Iar eu i-am răspuns: „Cu adevărat, lucru preaslăvit văd și, nedumirându-mă nu știu ce să zic. Că puțin mai înainte am auzit glasul altui om, care împreună vorbea cu tine și, acum, văd pe altcineva; și ce este aceasta nu știu. Deci, rog pe cuvioșia ta, să-mi arăți această preaslăvită taină.”

Iar dumnezeiescul părinte mi-a zis: „O, Ioan, taină preaslăvită îți va descoperi ție astăzi Dumnezeu. Iar eu se cade să-ți arăt dragostea ce o are, spre noi, monahii, bunătatea Lui. Acela, prietene prea ales, pe care l-ai auzit vorbind cu mine, era marele Constantin, întâiul împărat al creștinilor. Că s-a coborât din cer, fiind trimis de Dumnezeu, și mi-a zis: Fericiți sunteți voi, care v-ați învrednicit a avea petrecere monahicească, pentru că, după adevăr a voastră este îndumnezeita fericire a Mântuitorului. Iar eu i-am zis: Și cine ești tu, Domnul meu, care zici acestea și mult ne fericești pe noi, monahii? Și mi-a răspuns: Eu sunt cel zis marele Constantin și m-am coborât din cer, ca să-ți arăt slava, pe care o dobândesc monahii în ceruri, precum și prietenia și îndrăznirea ce au către Hristos. Și te fericesc pe tine, o, Paisie, pentru că-i îndemni pe ei, la această fericită petrecere a pustniciei. Ci, mă prihănesc și mă ocărăsc pe mine, că n-am nimerit o rânduială atât de mare ca aceasta, a monahilor, și nu sufăr paguba ce am suferit. Și, iar am zis eu: Pentru ce, o minunatul, te necăjești pe tine? Oare n-ai

dobândit tu slava cea pururi fiitoare și dumnezeiasca strălucire? Și mi-a răspuns: Așa este, am dobândit-o, dar nu am aceeași îndrăznire ca monahii, nici o cinste întocmai ca a lor. Că am văzut sufletele unor monahi, care, despărțindu-se de trup, zburau ca niște vulturi și cu multă îndrăzneală se suiau la Ceruri. Și ceata cea potrivnică, a dracilor, nu se îndrăznește a apropie de ele. Apoi, am văzut că se deschideau lor ușile cerului și intrau înăuntru și, arătându-se Cerescul Împărat, stăteau de față, cu multă îndrăznire, la Scaunul lui Dumnezeu. Deci, pentru această vrednicie minunându-mă eu, de voi monahii, vă fericesc și mă defăimez pe mine, că num-am învrednicit a lua o îndrăznire ca aceasta. Ci, o, de aș fi lăsat, măcar la sfârșit, vremelniceasca împărăție și haina împărătească și coroana și să mă fi făcut srac și să fi purtat sac și să fi primit și alte nevoițe ale petrecerii monahicești!

Iar eu, apoi, am zis: Toate bine le zici, o, sfințitul împărat și ne mângâi pe noi cu acestea, însă, acestea se cuvin a fi judecățile Dumnezeului nostru, și nu este cu dreptate a zice, altfel, despre dumnezeiasca, dreaptă judecată. Că Dreptul Judecător toate cu dreptate le dă; după vrednicia fiecăruia și după ostenele fiecăruia îi dă și plata. Că, într-o privință, viața ta nu avea ostenele cele întocmai, nici era asemenea, cu viața monahilor. Că tu, adică, aveai femeie ajutătoare, pe copiii tăi, pe slugile tale, și multe feluri de rânduiești, de îndulciri și de odihne. Iar monahii defăimând toate cele dulci și veselitoare ale acestei vieți, au luat pe Dumnezeu în loc de bunătățile lumii și pe El Îl au bucurie și bogăție a lor și a face cele bine-plăcute Lui socotesc că este desfătare și mare îndulcire, Și sunt, cum zice Apostolul, lipsiți, necăjiți, rău pătimind. Drept aceea cu neputință îți este ție împăratul meu, să te faci întocmai cu aceia. Deci în vremea când ziceam noi acestea, ai venit și tu, fratele meu, Ioan, iar el, îndată s-a suit la ceruri. Acum, dar, învățându-te, prin această pildă, câte bunătăți pricinuiesc durerile pustniciei, întărește pe frați. Acestea auzindu-le, eu Ioan, mari mulțumiri am dat lui Dumnezeu. Apoi, vorbind împreună îndestul cu dumnezeiescul Paisie, m-am întors la locuința mea, bucurându-mă”.

Alexandru- Traian FARC
Anul III

Preluat din: *Proloagele* vol. II, Editura „Buna Vestire”, Bacău, 1999, pp 770-771

POSTUL MARE

Timp al convertirii și penitenței

(II)

De multe ori de-a lungul vieții trebuie să ne cerem iertare, și de fiecare dată când o facem din inimă, Domnul ne iartă. La sfârșitul fiecărei zile când ne examinăm conștiința și faptele noastre de peste zi, am putea spune „*Ai milă de mine Doamne*”

Căci pentru aceasta mergem să ne spovedim, ca să cerem milă și iertare pentru păcatele noastre și să primim iertarea ca pe un dar, departe de al merita.

Dar mergem cu încredere bazându-ne nu pe meritele noastre ci pe milostivirea Domnului, eternă și infinită, mereu disponibilă să ierte.

El ne cere doar atât, să ne recunoaștem vina cu umilință, și să ne propunem a ne îndrepta.

Pentru aceasta ne mărturisim păcatele, în primul rând, ca să fim iertați de Domnul prin intermediul preotului – ca instrument și servitor al Domnului.

Nu mergem la confesional pentru a fi înțeleși și alinați. Mergem să cerem iertare. De aceea recunoașterea păcatelor nu constă într-o simplă înșiruire cronologică a acestora, ci într-o acuzare a lor, într-o neliniște sufletească și părere de rău, de aceea am fi dorit să nu se fi întâmplat niciodată, și în care nu-și au loc dezvinovățirile, disimularea propriilor greșeli sau diminuarea responsabilității personale.

Părinții spirituali ai Bisericii ne învață că în mod practic și înțelept, o confesiune trebuie să aibă următoarele caracteristici: să fie concisă, concretă, clară și completă.

o confesiune concisă este aceea lipsită de vorbă multă; este necesară doar expunerea faptelor cu umilință, fără înflorituri și amănunte irelevante.

o confesiune concretă este aceea în care penitentul (va vorbi) se va acuza de păcatele sale înfăptuite de la ultima sa confesiune, împrejurările în care acestea au fost înfăptuite.

o confesiune clară este aceea în care, spre a fi înțeleși, ne expunem exact greșeala, manifestându-ne părerea de rău de a o fi comis.

o confesiune completă, integrală este aceea în care nu lăsăm nimic deoparte din rușine sau falsă pudoare, pentru a nu ne simți prost în fața confesorului.

Postul Mare este un timp adecvat trezirii și educării conștiinței și a mărturisirii.

Biserica ne amintește clar necesitatea confesiunii sacramentale pentru ca toți să putem trăi Învierea lui Hristos, nu numai în liturghie ci și în propriile noastre suflete.

Mărturia sinceră a păcatelor lasă mereu în sufletul penitentului o liniște și o bucurie pe care trebuie să le experimentăm statornic cu toții, până la sfârșitul vieții noastre.

Pr. Anton RUS - *Spiritualul Seminarului*

Seminariștii în pelerinaj la Sighet

„*Nu catedralele mărețe au creat locurile de pelerinaj, ci locurile în care s-a suferit pentru credință*”.

Îndemnați de minunatele cuvinte ale Cardinalului Alexandru Todea, ca în fiecare an, seminariștii noștri au fost prezenți sâmbătă, 11 mai 2013, la pelerinajul tradițional de la Sighetu Marmăției.

La acest eveniment au participat toți Episcopii greco-catolici și romano-catolici, împreună cu Nunțiul Apostolic în România E.S. Francisco-Javier Lozano, precum și numeroși preoți, călugări și călugărițe. Urmând tradiția întemeiată după perioada comunistă, și anul acesta, peste 2.000 de credincioși catolici din întreaga țară s-au rugat împreună pentru beatificarea episcopilor morți în faimă de martiri sub regimul comunist.

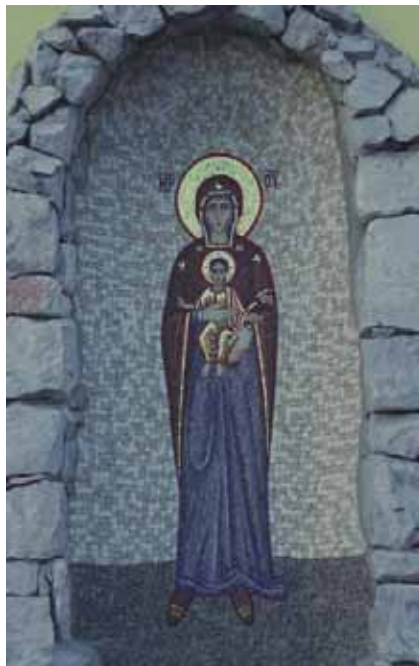
Pelerinajul a început la ora 9:00 cu o procesiune de la Muzeul Memorial Sighet până la “Cimitirul Săracilor”, unde de la ora 10:30 s-a celebrat Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie.

Pelerinii au avut ocazia să viziteze și Muzeul Memorial de la Sighet, locul de exterminare pentru o bună parte a elitei României interbelice, aruncată în temniță după instaurarea regimului comunist. În “Cimitirul Săracilor” de la Sighet odihnesc, printre atâtea morminte anonime, și rămășițele pământești ale Episcopilor catolici care și-au dat viața pentru credință în sinistrul penitenciar de la Sighet în timpul prigoanei comuniste: Valeriu Traian FRENȚIU, Episcop greco-catolic de Oradea; Ioan SUCIU, Episcop greco-catolic, Administrator Apostolic al Arhidiecezei de Alba Iulia și Făgăraș; Tit Liviu CHINEZU, Episcop greco-catolic; Anton DURCOVICI, Episcop romano-catolic de Iași.

Cardinalul Lucian Mureșan, Arhiepiscopul Major al Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice, în predica rostită la “Cimitirul Săracilor” a spus: “Exemplul martirilor noștri să ne întărească, fiindcă pe urmele Mântuitorului au transformat și ei mormintele lor în locuri luminoase, care luminează atât de puternic, încât iată, venim din toate colțurile țării să luăm adevărata lumină imaterială a Învierii. Nu una care se stinge dacă viforul bate prea tare, ci una care arde neconținut în sufletele noastre”.

Antoniuc SUCIU

Programul Devoțiunilor în cinstea Maicii Domnului luna mai 2013, grota din curtea Seminarului Teologic

”În această lună mai aș vrea să amintesc importanța și frumusețea rugăciunii Sfântului Rozariu. Recitând *Bucură-te Marie*, noi suntem conduși să contemplăm misterele lui Isus, adică să reflectăm asupra momentelor centrale ale vieții sale, pentru ca, așa cum a fost pentru Fecioara Maria și pentru Sfântul Iosif, El să fie centrul gândurilor noastre, al atenției noastre și al acțiunilor noastre. Ar fi frumos dacă, mai ales în această lună de mai, s-ar recita împreună în familie, cu prietenii, în parohie, Sfântul Rozariu sau vreo rugăciune către Isus și către Fecioara Maria! Rugăciunea făcută împreună este un moment prețios pentru a face și mai puternică viața familială, prietenia! Să învățăm să ne rugăm mai mult în familie și ca familie!” Papa Francisc- Audiența Generală -Miercuri 1 mai 2013.

La îndemnul Sfântului Părinte, vă invităm și noi în acest an la rugăciunea mariană de la grota Maicii Domnului din incinta Seminarului orădean. De două ori pe săptămână, seminariștii împreună cu diferitele asociații laice din Oradea se vor uni în rugăciune și în meditație pentru a putea înțelege cât mai profund persoana și misiunea Maicii Domnului în istoria mântuirii noastre. După fiecare rugăciune, vă invităm în Aula Magna la proiecții de filme religioase.

Martți, 14 mai, orele 19.45

Seminarul Teologic, Fondacio, Colegiul Sf.

Familie

rugăciune: **Acatistul Maicii Domnului**

(Icoasele I - XXIV)

celebrează: **Pr. Eduard Fischer**

predică: **Ipod. Bala Radu**

tematică: „Căci ce s-a zămislit în ea e de la Spiritul Sfânt” Mt 1, 20

film: **Cardinalul Iuliu Hossu**

(Documentar biografic realizat de TVR)

Vineri, 17 mai, orele 19.45

invitați: **Reuniunea Mariană, Viața**

Ascendentă, AGRU, Asociația Familiilor

rugăciune: **Paraclisul Maicii Domnului**

celebrează: **Pr. Mihai Tegzeș /Pr. Ovidiu Duma**

predică: **Ipod. Bursaș Horia**

tematică: „Mama sa păstra toate cuvintele acestea în inima ei” Lc 2, 51

film: **Mons. Vladimir Ghika. Fratelui meu din exil** (2008, un film documentar realizat de Ana Boariu, cu sprijinul Arhiepiscopiei Romano-Catolice de București)

Martți, 21 mai, orele 19.45

invitați: **ASTRU, Cercetașii, Liceenii**

rugăciune: **Rozarul (Misterele de bucurie)**

celebrează: **Pr. Iuliu Muntean**

predică: **Ipod. Burdaș Cătălin**

tematică: ”Să faceți orice vă va zice” In 2, 5

film: **The Mission** (povestea unui misionar plecat să-i convertească pe sud-americani la creștinism)

Vineri, 24 mai, orele 19.45

invitați: **Terțiarii franciscani + Allegria**

rugăciune: **Paraclisul Maicii Domnului**

celebrează: **Pr. Mihai Vătămănelu**

predică: **Ipod. Bălănean Cristian**

tematică: ”Ferice de pântecel care te-a purtat...” Lc 11,27

film: «**FRATELE SOARE, SORA LUNĂ**» ecranizarea vieții sfântului Francisc de Assisi, în regia lui Franco Zeffirelli.

Martți, 28 mai, orele 19.45

invitați: **Asociația Caritas Eparhial Oradea**

rugăciune: **Acatistul Maicii Domnului**

celebrează: **Pr. Olimpiu Todorean/ Pr. Vasile**

Șoptea

predică: **Ipod. Chiriloaei Matei**

tematică: ”Lângă crucea lui Isus stătea mama Lui” In 19, 25

film: **Binecuvântată fii, închisoare** (un film închinat celor care au murit în închisorile comuniste)

Vineri, 31 mai, orele 19.00

invitați: **Oratoriul Maria Imaculata, Radio**

Maria

rugăciune: **Rozarul (Misterele de mărire)**

celebrează: **Pr. Doru Popovici**

predică: **Ipod. Chivulescu Răzvan**

tematică: ”În rugăciune cu Maria” Fapte 1, 14

film: **The Way** (povestea unui tată care pornește în pelerinaj spre Santiago de Compostella)

Seminarul Teologic Greco-Catolic Oradea, Sfinții Vasile, Grigore și Ioan - istoric specializări -

Învățământul teologic greco-catolic de nivel universitar la Oradea continuă o tradiție începută în așezământul din actuala stradă Parcul Traian, nr. 20, după încheierea primului război mondial, în anul 1920, când a fost terminată construcția, începută în 1914 și întreruptă din cauza războiului, a Seminarului Teologic Greco-Catolic al Eparhiei de Oradea. Acesta ulterior a primit statutul de Academie Teologică, similară celor de la Blaj și de la Cluj, care au funcționat până în toamna anului 1948, când au fost desființate de către autoritățile comuniste ale vremii.

Instituția destinată formării candidaților la preoție și-a reluat activitatea în 1991 sub o nouă titulatură – Institutul Teologic Greco-Catolic din Oradea - ca instituție de învățământ superior, consemnată prin Hotărârea de Guvern nr. 1221 din 22 noiembrie 1990.

Începând cu anul universitar 1998-1999, acest Institut, cu specializarea sa inițială, Teologie pastorală, căreia i s-a adăugat o dublă specializare, Teologie didactică – Istorie, s-a integrat în Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, ca departament al Facultății de Teologie Greco-Catolică, alături de cel existent deja la Cluj, în anul următor înființându-se un nou departament la Blaj.

În anul 1999 se mai înființează o dublă specializare la departamentul din Oradea: Teologie didactică – Filosofie, care alături de cele două existente deja, au primit autorizările de funcționare provizorie.

Modificările legislative privind învățământul superior din vara anului 2005 au impus renunțarea la organizarea admiterii la dublele specializări Teologie didactică – Istorie și Teologie didactică – Filosofie, începând cu anul universitar 2006-2007.

De asemenea, redefinirea duratei ciclurilor de studii superioare la **3 ani pentru nivel licență** și **2 ani pentru nivel master**, au impus regândirea modului de formare a candidaților la preoție. Ținând seama și de modul de organizare a învățământului teologic catolic din universitățile pontificale și din celelalte țări, începând cu anul universitar 2006-2007 la Departamentul din Oradea se organizează

concurs de admitere doar pentru specializarea Teologie greco-catolică didactică. Programul universitar al acestei specializări oferă pregătirea teologică de bază inclusiv candidaților la preoție, pregătire care pentru aceștia este completată prin formarea specifică vieții de seminar pe parcursul studiilor pentru nivelul licență (3 ani) și continuată apoi pe parcursul studiilor de nivel master (2 ani).

Pentru **nivelul master**, începând cu anul universitar 2002-2003 funcționează specializările master „Istoria Bisericii Române Unite cu Roma” și „Teologie liturgică”, iar începând cu anul universitar 2006-2007, o specializare pluridisciplinară (teologie-filosofie-economie), „Fundamente ale identității europene”.

www.seminaroradea.ro

COLECTIVUL DE REDACȚIE

Coordonator: pr. Antoniu CHIFOR

Redactor: Daniel PIȚ

Din redacție: Răzvan CHIVULESCU,
Alexandru FARC, Andrei VUCU, Antoniu SUCIU

ADRESA REDACȚIEI

Seminarul Teologic Greco-Catolic,
Parcul Traian, 20, Oradea, Bihor, România.

E-mail: seminarium2004@yahoo.com

www.seminaroradea.ro